

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา
2. ศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เกิดจากการใช้ชุดกิจกรรมทดลองสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา
3. ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการใช้ชุดกิจกรรม ทดลองสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา จำนวน 9 ห้องเรียน 250 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558
 2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา จำนวน 1 ห้องเรียน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม
- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงนำการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร ไปทดลองใช้กับนักเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้และเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยข้อสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา ประกอบด้วย

- 1.1 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กระบวนการวิจัย จำนวน 3 ชั่วโมง
- 1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วิจัยเพื่อท้องถิ่น ท้องถิ่นเพื่อวิจัย จำนวน 17 ชั่วโมง
2. แบบประเมินทักษะทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ใช้ประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน
3. ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ใช้ประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาและกิจกรรมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร
2. ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเนื้อหาของข้อสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนำมาหา ค่าความสอดคล้อง วิเคราะห์ แก้ไข และปรับปรุง
3. คะแนนที่ได้จากนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทำข้อสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนนำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) อำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (KR-20) แล้วทำการแปลผลเพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป
4. คะแนนที่ได้จากการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ และการทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) แล้วทำการเปรียบเทียบระหว่าง E_1/E_2
5. คะแนนที่ได้จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนำมาเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน ดูความก้าวหน้าของคะแนนหลังเรียน

สรุปผล

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการทดลองเพื่อหาความสอดคล้องจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมในประเด็นต่าง ๆ ของชุดกิจกรรม พบว่า ความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.80 หมายถึง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน และประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) หรือผลการทำกิจกรรมระหว่างเรียนในชุดชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรียนรู้รวม 2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.8 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) หรือการทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 2 ชุดแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 77.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (31.03 ± 3.939) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (10.27 ± 2.900) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (32.2 ± 6.317) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (16.4 ± 6.119) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเล่าเรื่องเมืองชุมพร

ผลการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีค่าดัชนีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.80 และประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) หรือผลการทำกิจกรรมระหว่างเรียนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรียนรู้อรวม 2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.8 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) หรือการทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 2 ชุดแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 77.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 แสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 75.8/77.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หมายถึงการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร ผลปรากฏว่ากิจกรรมการเรียนรู้ตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต และสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอีกประการ คือ การเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมที่ใช้กระบวนการวิจัยเป็นขั้นตอนการเรียนรู้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจวิชาที่เรียนมากขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานั้นสูงขึ้น เพราะเป็นการเรียนที่ไม่น่าเบื่อ ไม่จำเจ สนุกสนาน ได้เผยศักยภาพของตนเอง แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือเป็นการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ เปลี่ยนมุมมอง/ทัศนคติของบุคคลให้คิดเป็น มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งแตกต่างจากการเรียนแบบอื่น ๆ การเรียนแบบนี้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (ปริยพันธ์ สิริจินดา, 2552 : 12) สรุปได้ดังนี้

1. เปลี่ยนรูปแบบจาก Teaching-Based เป็น Learning-Based
2. เปลี่ยนลักษณะการเรียนรู้จาก Passive เป็น Active
3. เปลี่ยนจากวิชาเป็นปัญหา
4. นักศึกษาได้เรียนรู้ (Learning) มากกว่าการรู้ (Knowing)
5. ได้เปลี่ยนแปลงตัวนักศึกษาโดยใช้งานวิจัยเป็นวิถีของการเรียนรู้

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ผลการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ เพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมทักษะการคิดวิเคราะห์ทั้ง 5 ทักษะ คือ 1) ทักษะการจำแนก 2) ทักษะการจัดหมวดหมู่ 3) ทักษะการเชื่อมโยง 4) ทักษะการสรุปความ และ 5) ทักษะการประยุกต์ ซึ่งผู้เรียนได้ฝึกจากการปฏิบัติตามกระบวนการวิจัยที่ได้กำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ของชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังเช่นในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วิจัยสู่ท้องถิ่น ท้องถิ่นสู่วิจัย ผู้ได้เรียนได้ฝึกทักษะการตั้งคำถาม การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล จนนำไปสู่การนำเสนอผลการวิจัย ดังแนวคิดของประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551 : 53) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมด เป็นทักษะที่ทุกคนสามารถพัฒนาได้ ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ คือ การสังเกต การเปรียบเทียบ การคาดคะเน และการประยุกต์ใช้ การประเมิน การจำแนก แยกแยะ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การตั้งสมมติฐานที่มีผลมาจากการศึกษาค้นคว้าและการตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินใจด้วยเหตุผล ซึ่งจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับกิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและนำมาฝึกผู้เรียน โดยจะมีทักษะดังกล่าวทุกกิจกรรม การเรียนรู้ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนีย์ สุมาลี (2548 : 73) พบว่า คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนหลังการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ดังนั้นการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร เป็นจำนวน 20 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้ ประการแรก แผนการจัดการเรียนรู้ของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชุมพร มีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้ถูกต้อง มีการ

จัดลำดับและบริบทให้ง่ายต่อการเรียนรู้ เป็นผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี ประการที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเล่าเรื่องเมืองชุมพรที่นำมาใช้ในการออกแบบโดยใช้บริบทในชุมชนใกล้ตัวของผู้เรียน ทำให้มีความน่าสนใจ และง่ายต่อความเข้าใจของผู้เรียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และ ประการที่ 3 กิจกรรมที่ใช้ในแผนการเล่าเรื่องเมืองชุมพรเน้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง ทิศนา แคมมณี (2551) ได้เสนอไว้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อที่จะเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นขั้นตอนการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในผู้เรียนได้ เนื่องจากการเรียนด้วยกระบวนการวิจัยนั้นเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ในประเด็นต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจโดยในการค้นคว้าหาความรู้นั้นผู้เรียนจะมีการนำเอาข้อมูลที่ค้นพบไปเทียบเคียงกับทฤษฎีเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยจึงเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาใช้ในรายวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากประวัติศาสตร์ไทย

2. ควรนำผลการวิจัยของผู้เรียนไปพัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชาท้องถิ่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบริบทของจังหวัดชุมพรในด้านต่าง ๆ

การนำไปทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มระยะเวลาในการทำวิจัย โดยเฉพาะการนำนักเรียนไปศึกษาหาข้อมูลจากสถานที่จริง หรือแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

2. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรเพิ่มเวลาในส่วนของการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีระยะเวลามากขึ้น

3. ผู้วิจัยควรเชิญประชาชนชาวบ้านมาให้ความรู้หรือเป็นผู้ควรในการวิจัย